

УДК 378.018-796.015.134.315(075.8)
DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-3.14>

П. Ф. Рибалко

доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики фізичної культури
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

А. В. Леоненко

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії і методики фізичної культури
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

С. В. Бородін

старший викладач кафедри вогневої підготовки
Національної академії Національної гвардії України

І. О. Атаманенко

старший викладач кафедри вогневої підготовки
Національної академії Національної гвардії України

К. Е. Дяченко

викладач кафедри вогневої підготовки
Національної академії Національної гвардії України

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ЗАКЛАДІВ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ОСВІТИ ВІЙСЬКОВОГО ПРОФІЛЮ

Впровадження в освітній процес учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю методик із технічними засобами навчання забезпечить у майбутньому вирішення практичного завдання – формування в учнівській молоді життєво необхідних знань, умінь і навичок щодо захисту України та дій в умовах надзвичайних ситуацій, а також системного уявлення про військово-патріотичне виховання як складову частину національно-патріотичного виховання.

Головною метою дослідження є розроблення інтерактивної методики формування готовності учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю до влучної стрільби із різних зразків стрілецької зброї під час вивчення предмету «Захист України».

Під час теоретичного дослідження нами були використані наступні методи: ідеалізації, формалізації, аксіоматичні, історичні і логічні, сходження від конкретного, досвід вогневої (професійної) підготовки майбутніх офіцерів (військовослужбовців різних категорій) Національної гвардії України, досвід підготовки збірних команд з кульової стрільби (практичної стрільби) до змагань вищих рангів, досвід бойових дій тощо.

Відповідно до результатів теоретичного дослідження та з метою досягнення максимально-ефективного результату під час практичних стрільб, нами пропонується використання засобів, прийомів та функціональних вправ, які моделюють умови значного психофізичного навантаження, що сприяє формуванню в учнів витримки, прояву самовладання, мобілізації внутрішніх резервів (сил), а також дозволяє подолати страх на умовному «полі бою», або під час можливого вогневого контакту із супротивником. Нами очікується, що включення у систему вогневої підготовки учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю сучасного наукового інструментарію (мультимедійного лазерного тиру «Інгул»-7) забезпечить формування прикладних компетентностей, які необхідні для вмілого використання зразків стрілецької зброї у різних умовах оточуючого середовища (можливих умовах службово-бойової, оперативної діяльності).

В результаті теоретичного дослідження нами розроблено методику формування готовності учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю до влучної стрільби із різних зразків стрілецької зброї під час вивчення предмету «Захист України» із акцентованим використанням мультимедійного лазерного тиру «Інгул»-7.

Ключові слова: *військово-прикладні навички, вогнева підготовка, компетентності, методика, моделювання, мультимедійні тири, стрілецькі тренування, технічні засоби, техніка стрільби, учні, функціональні вправи.*

Постановка проблеми. Перехід сучасної загальноосвітньої школи, зорієнтованої на результат – це спроба модернізувати традиційну систему навчання в систему, яка задовольняє сучасні потреби ринку праці, шляхом підготовки компетентних фахівців. Така підготовка передбачає чітке усвідомлення суб'єктами навчально-виховного процесу закладів спеціалізованої освіти військового профілю, які саме компетентності необхідно сформувані в учнів, щоб надати їм можливість ефективно використовувати свої знання та вміння на практиці, на конкретному робочому місці чи у подальшому, під час навчання у закладах вищої освіти (вищих військових начальних закладах, закладах освіти зі специфічними умовами навчання), або військової служби в підрозділах відповідних інституцій сектору безпеки і оборони України.

Варто зауважити, що процес опанування навчальним матеріалом учнями закладів спеціалізованої освіти військового профілю базується на закономірностях компетентнісного підходу, який передбачає сформованість у них конкретних компетентностей у процесі вивчення предмету «Захист України» [1 с. 6–13] тощо.

Використання сучасних технічних засобів навчання під час практичних занять з вогневої підготовки під час вивчення предмету «Захист України» учнями закладів спеціалізованої освіти військового профілю дозволить прискорити процес опанування теоретичним матеріалом та забезпечить формування у них військово-прикладних навичок стрільби із різних видів стрілецької зброї (у різних варіативних умовах). Крім цього, впровадження в освітній процес учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю методик із технічними засобами навчання забезпечить у майбутньому вирішення практичного завдання – формування в учнівської молоді життєво необхідних знань, умінь і навичок щодо захисту України та дій в умовах надзвичайних ситуацій, а також системного уявлення про військово-патріотичне виховання як складову частину національно-патріотичного виховання [1 с. 4–5]. Зазначене вище, підкреслює актуальність вибраного напрямку наукової розвідки та практичну його складову частину.

Дослідження виконано відповідно до планів науково-дослідних робіт: кафедри вогневої підготовки Національної академії Національної гвардії України та кафедри теорії і методики фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка (2020–2021 рр.).

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз науково-методичної та спеціальної літератури у вибраному напрямі наукової розвідки дозволив визначити низку вчених: М. Косило, С. Сабаду, І. Мицкана, М. Ханенка [2], С. Мотику [3], І. Гарасимова, К. Пашка, М. Фука, Ю. Щирбу

[4] та інших фахівців (В. Василенка, А. Гудима, К. Пашка, Ю. Самсонова, Т. Трегубенка), які у своїх працях висвітлили актуальні питання організації системи вогневої підготовки учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю та закладів загальної середньої освіти.

Під час подальшого аналізу спеціальної науково-методичної літератури, увагу членів науково-дослідної групи привернули роботи: О. Волкова, А. Кукси, В. Дрюкова, С. Старінського, В. Богіни, А. Петросюка [5], Ю. Користильової [6], В. Пяткова [7] та інших учених і практиків (М. Жиліна, І. Заневського, В. Кашуби, А. Приймакова, А. Пугачова), у яких розкриваються актуальні питання організації багаторічного тренування спортсменів (учнів закладів загальної середньої освіти), які спеціалізуються в кульовій стрільбі.

У процесі дослідно-аналітичної роботи (моніторингу науково-методичної та технічної літератури) нашу увагу привернули наукові праці: А. Хабюка [8], І. Володіна [9], О. Маркова, Ю. Самсонова, С. Бородіна, В. Шемчука, І. Атаманенка [10] та інших провідних учених і практиків (О. Беляєва, В. Єманова, В. Дворецького, Г. Сідорова, Д. Штофеля), у яких акцентується увага та окреслені основні напрями впровадження у систему багаторічної підготовки спортсменів, які спеціалізуються в кульовій стрільбі, представників інституцій сектору безпеки і оборони України (систему вогневої підготовки) сучасних технічних засобів навчання, які забезпечують формування навичок (професійних компетентностей) стрільби із різних видів стрілецької зброї (зразків спортивної зброї).

Цікавими за своїм змістом та сутнісними характеристиками є наукові праці: А. Жбанчика, О. Комісарова, В. Тимофєєва, Д. Сіротченкова, О. Кузнецова [11], В. Явтушенка, Д. Козлова, Г. Зливки [12], О. Богуша [13] та інших провідних учених і практиків (І. Мартинова, О. Моргунова, І. Павелка, М. Пітина, О. Хацаюка), у яких визначені ефективні та функціональні педагогічні технології (моделі), педагогічні умови та прикладні методики, які забезпечують формування готовності представників різних груп населення до влучної стрільби із різних зразків стрілецької зброї у різних умовах навколишнього середовища.

Відповідно до результатів аналізу науково-методичної та спеціальної літератури (моніторингу Інтернет-ресурсів), нами встановлено, що питанням розроблення інтерактивних методик формування готовності учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю до влучної стрільби із різних зразків стрілецької зброї в системі їх вогневої підготовки присвячено недостатню кількість науково-методичних робіт, що потребує подальших наукових досліджень та підкреслює актуальність і практичну складову частину вибраного напрямку дослідження.

Мета статті – розробити інтерактивну методику формування готовності учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю до влучної стрільби із різних зразків стрілецької зброї під час вивчення предмета «Захист України».

Для досягнення мети дослідження заплановано вирішити такі завдання:

- здійснити аналіз науково-методичної та спеціальної літератури у напрямі організації системи вогневої підготовки учнів: закладів спеціалізованої освіти військового профілю та закладів загальної середньої освіти;

- провести аналіз спеціальної науково-методичної літератури у напрямі організації багаторічного тренування спортсменів (учнів закладів загальної середньої освіти), які спеціалізуються в кульовій стрільбі;

- здійснити моніторинг науково-методичної та технічної літератури у напрямі впровадження у систему багаторічної підготовки спортсменів, які спеціалізуються в кульовій стрільбі, представників інституцій сектору безпеки і оборони України (систему вогневої підготовки) сучасних технічних засобів навчання, які забезпечують формування навичок (професійних компетентностей) стрільби із різних видів стрілецької зброї (зразків спортивної зброї);

- визначити ефективні та функціональні педагогічні технології (моделі), педагогічні умови та прикладні методики, які забезпечують формування готовності представників різних груп населення до влучної стрільби із різних зразків стрілецької зброї у різних умовах навколишнього середовища;

- розробити методику формування готовності учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю до влучної стрільби із різних зразків стрілецької зброї в системі їх вогневої підготовки (під час вивчення предмету «Захист України») із акцентованим використанням сучасних технічних засобів навчання.

Під час теоретичного дослідження нами були використані наступні методи: ідеалізації, формалізації, аксіоматичні, історичні і логічні, сходження від конкретного, досвід вогневої (професійної) підготовки майбутніх офіцерів (військовослужбовців різних категорій) Національної гвардії України, досвід підготовки збірних команд з кульової стрільби (практичної стрільби) до змагань вищих рангів, досвід бойових дій тощо.

Виклад основного матеріалу. Теоретичне дослідження організовано у два етапи (березень-серпень 2020 р.). Під час першого етапу дослідження (березень-червень 2020 р.) створено науково-дослідну групу (НДГ) у складі: П. Рибалки, О. Хацаюка, А. Леоненка, С. Бородіна, І. Атаманенка, К. Дяченка (провідні учені та практики вибраного напрямку наукової розвідки).

У подальшому нами проведено аналіз науково-методичної та спеціальної літератури (моніторинг Інтернет-ресурсів), у яких розкриваються основні напрями вирішення окресленої проблематики. Нами встановлено, що одним із шляхів удосконалення системи вогневої підготовки учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю під час вивчення предмету «Захист України» можуть бути сучасні технічні засоби навчання, а зокрема мультимедійний лазерний тир «Інгул»-7 [14].

Основні техніко-тактичні характеристики мультимедійного інтерактивного тиму «Інгул-7» [14] дають змогу:

- використовувати весь наявний арсенал стрілецької зброї (особистої і групової), вести вогонь одночасно кількома учнями (курсантами, студентами, спортсменами тощо), корегувати кожний наступний постріл відповідно до індивідуально-типологічних особливостей тих, хто навчається учнів (курсантів, студентів, спортсменів, тощо);

- безпосередньо під час стрільби варіювати складність та динаміку тренувальних (контрольних) вправ, швидкість руху та розміри цілей;

- відпрацьовувати тренувальні та контрольні вправи змагальним методом;

- підвищити густоту та щільність тренувальних навантажень;

- відпрацьовувати тренувальні (контрольні) вправи в закритому тирі, які повинні проводитись на стрільбищі, самостійно розробляти сценарії тренувальних (контрольних) вправ з метою узгодження їх зі змістом тактичної і вогневої підготовки (завданнями тренувального процесу спортсменів) та проведення стрільб у змодельованих умовах службово-бойової (оперативної) діяльності;

- за рахунок використання відеофільмів моделювати вправи тренувальних стрільб під час яких імітуються ситуації вогневого контакту із супротивником у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності;

- формувати практичні навички необхідні для ведення влучного вогню зі стрілецької зброї у складних психофізичних умовах (екстремальних умовах) виконання завдань за призначенням;

- суміщати бойовий тир та лазерний (одночасно виконувати вправу тренувальних стрільб двома учнями (курсантами, студентами, спортсменами тощо);

- створити базу обліку результатів стрільби на кожного учня (курсанта, студента, спортсмена тощо) упродовж всього періоду навчання.

Надалі у динаміці другого етапу теоретичного дослідження (липень-серпень 2020 р.), відповідно до результатів попередніх наукових розвідок у вибраному напрямі [6, 7, 10, 12] нами розроблено інтерактивну методику формування готовності

учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю до влучної стрільби із різних зразків стрілецької зброї під час вивчення предмету «Захист України» (в системі вогневої підготовки) із акцентованим використанням можливостей мультимедійного лазерного тиру «Інгул»-7 [14] (див. табл. 1).

Слід також підкреслити, що нині «вогнева підготовка» є однією із складових частин військової підготовки, метою якої є навчання учнів умілому застосуванню стрілецької зброї, максимального використання її бойових можливостей, виховання почуття бережливості та відповідальності під час користування зброєю тощо. Враховуючи вищезазначене, нами обрані комплекси тренувальних вправ, які забезпечують готовність учнів до влучної стрільби із різних зразків стрілецької зброї відповідно до вимог керівних документів з організації освітнього процесу у закладах спеціалізованої освіти військового профілю [1].

Крім цього, у якості основних засобів «Вогневої підготовки» членами НДГ використані окремі еле-

менти техніки та тактики практичної стрільби, а також прикладні фізичні (спеціальні фізичні) вправи і функціональні комплекси, які забезпечують формування необхідного рівня фізичної готовності учнів до застосування ними вогнепальної зброї у різних умовах оточуючого середовища (майбутньої службово-бойової, оперативної діяльності).

Вибір технічних (інструментальних) та функціональних засобів навчання зазначених вище обумовлений необхідністю ефективного формування професійних компетентностей в учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю, що забезпечить досягнення ними основної мети «Вогневої підготовки» в розрізі вивчення навчальної програми «Захист України».

У подальшому, з метою визначення ефективності розробленої методики (табл. 1), нами планується проведення педагогічного експерименту із використанням навчально-матеріальних баз: Харківського ліцею з посиленою військово-фізичною підготовкою «Правоохоронець»

Таблиця 1

Методика формування готовності учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю до влучної стрільби із різних зразків стрілецької зброї під час вивчення предмету «Захист України» із акцентованим використанням мультимедійного лазерного тиру «Інгул»-7

№ з/п	Зміст тренувальних завдань	Організаційно-методичні вказівки
1	2	3
1.	I. Підготовчий блок	
1.1.	Вхідний контроль. Перевірка рівня сформованості теоретичних знань та практичних навичок.	Тестування рівня знань учнями заходів безпеки під час поводження зі зброєю та боєприпасами. Перевірка теоретичних знань (практичних умінь) учнями матеріальної частини зброї (АК-74, або аналогів; РКК; СГД; ПМ, або аналогів, гранати Ф-1, або аналогів); РПГ. Наприкінці контрольного заняття здійснити перевірку наявності зброї та боєприпасів. Перевірити зброю на незарядженість.
1.2.	Заняття 1. Вивчення заходів безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами. Навчальне питання 1. Вивчення заходів безпеки при поводженні з АК-74 (та різними його модифікаціями). Навчальне питання 2. Вивчення заходів безпеки при поводженні з РКК. Навчальне питання 3. Вивчення заходів безпеки при поводженні з РПГ.	На початку практичного заняття провести інструктаж по дотриманню заходів безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами. Звернути увагу на особливості практичного використання стрілецької зброї (ПМ, АК, РКК, СГД), гранато-метів (РПГ) та гранат (Ф-1, ін-ших типів) в бойових умовах. Навести приклади із власного бойового (практичного) досвіду. Під час вивчення заходів безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами використовувати навчально-методичні фільми. В процесі викладення теоретичного матеріалу використовувати можливості мультимедійного інтерактивного тиру «Інгул-7». Слідкувати за часом відпрацювання тренувальних завдань. В заключній частині заняття визначити кращих (гірших), поставити завдання на самостійну роботу (із урахуванням рівня сформованості теоретичних знань учнів). Наприкінці заняття здійснити перевірку наявності зброї та боєприпасів. Перевірити зброю на незарядженість.
1.3.	Заняття 2. Вивчення заходів безпеки під час поводження зі зброєю та боєприпасами. Навчальне питання 1. Вивчення заходів безпеки при поводженні з СГД. Навчальне питання 2. Вивчення заходів безпеки при поводженні з ПМ (іншими зразками пістолетів). Навчальне питання 3. Вивчення заходів безпеки при поводженні з гранатами (Ф-1 й інших зразків) та боєприпасами.	
1.4.	Заняття 3. Вивчення матеріальної частини зброї. Навчальне питання 1. Вивчення матеріальної частини АК-74 (та різних його модифікацій). Навчальне питання 2. Вивчення матеріальної частини РКК. Навчальне питання 3. Вивчення матеріальної частини РПГ.	
1.5.	Заняття 4. Вивчення матеріальної частини зброї. Навчальне питання 1. Вивчення матеріальної частини СГД. Навчальне питання 2. Вивчення матеріальної частини ПМ (інших зразків та типів пістолетів). Навчальне питання 3. Вивчення матеріальної частини гранати Ф-1 (інших зразків гранат).	

Продовження табл. 1

1	2	3
2.	II. Основний блок	
2.1.	Заняття 5. Вивчення прийомів та правил стрільби з ПМ. Вивчення та тренування техніки і тактики стрільби з ПМ. Навчальне питання 1. Вивчення прийомів та правил стрільби з ПМ. Навчальне питання 2. Вивчення та тренування техніки і тактики стрільби з ПМ. Навчальне питання 3. Комплексне тренування техніки та тактики стрільби з ПМ.	На початку практичного заняття провести інструктаж по дотриманню заходів безпеки при поводженні зі зброєю та боеприпасами. Після вивчення прийомів та правил стрільби з: ПМ, АК, РКК, СГД, РПГ, правил метання гранат (Ф-1) на дальність та влучність організувати підготовчу частину (до 8-10 хв).
2.2.	Заняття 6. Вивчення прийомів та правил стрільби з АК. Вивчення та тренування техніки і тактики стрільби з АК. Навчальне питання 1. Вивчення прийомів та правил стрільби з АК. Навчальне питання 2. Вивчення та тренування техніки стрільби з АК. Навчальне питання 3. Комплексне тренування техніки та тактики стрільби з АК.	У зміст підготовчої частини включити вправи на увагу, загально-розвиваючі та спеціальні вправи (функціональні комплекси) в русі та на місці. Дозування фізичного навантаження відповідно до індивідуально-типологічних особливостей учнів. Контролювати ЧСС учнів.
2.3.	Заняття 7. Вивчення прийомів та правил стрільби з РКК. Вивчення та тренування техніки і тактики стрільби з РКК. Навчальне питання 1. Вивчення прийомів та правил стрільби з РКК. Навчальне питання 2. Вивчення та тренування техніки стрільби з РКК. Навчальне питання 3. Комплексне тренування техніки та тактики стрільби з РКК.	Під час вивчення та тренування техніки стрільби з ПМ, АК, РКК, СГД та РПГ використовувати мультимедійний інтерактивний тир «Інгул-7». Корегувати техніку та тактику ведення вогню (метання гранат на дальність та влучність).
2.4.	Заняття 8. Вивчення прийомів та правил стрільби з СГД. Вивчення та тренування техніки і тактики стрільби з СГД. Навчальне питання 1. Вивчення прийомів та правил стрільби з СГД. Навчальне питання 2. Вивчення та тренування техніки стрільби з СГД. Навчальне питання 3. Комплексне тренування техніки та тактики стрільби з СГД.	Під час комплексного тренування техніки та тактики стрільби з: ПМ, АК, РКК, СГД, РПГ моделювати умови вогневого контакту із супротивником у різних умовах службово-бойової (оперативної) діяльності із використанням засобів та інтерактивних можливостей мультимедійного тиру «Інгул-7». Наприкінці тренування виконати заминку. Слідкувати за часом відпрацювання тренувальних завдань.
2.5.	Заняття 9. Вивчення прийомів та правил стрільби з РПГ. Вивчення та тренування техніки і тактики використання в бойових умовах РПГ. Навчальне питання 1. Вивчення прийомів та правил стрільби з РПГ. Навчальне питання 2. Вивчення та тренування техніки стрільби з РПГ. Навчальне питання 3. Комплексне тренування техніки та тактики стрільби з РПГ.	В заключній частині заняття визначити кращих (гірших), поставити завдання на самостійну роботу (із урахуванням рівня сформованості теоретичних знань учнів).
2.6.	Заняття 10. Вивчення прийомів та правил стрільби з РПГ. Вивчення та тренування техніки і тактики використання в бойових умовах РПГ. Навчальне питання 1. Вивчення прийомів (способів) та правил метання гранат на дальність та влучність. Навчальне питання 2. Вивчення та тренування техніки метання гранат на дальність та влучність. Навчальне питання 3. Комплексне тренування техніки та тактики метання гранат на дальність та влучність.	Наприкінці заняття здійснити перевірку наявності зброї та боеприпасів. Перевірити зброю на незарядженість.
2.7.	Поточний контроль сформованості в учнів практичних навичок стрільби з: ПМ, АК, РКК, СГД, РПГ та метання гранат Ф-1 (на дальність та влучність).	На початку контрольного заняття провести інструктаж по дотриманню заходів безпеки при поводженні зі зброєю та боеприпасами. Перевірити справність зброї, боеприпасів та екіпіровки. Організувати підготовчу частину (до 8-10 хв). У зміст підготовчої частини включити вправи на увагу, загально-розвиваючі та спеціальні вправи (функціональні комплекси) в русі та на місці. Дозування фізичного навантаження відповідно до індивідуально-типологічних особливостей учнів. Контролювати ЧСС учнів. Слідкувати за технікою практичного відпрацювання учнями контрольних завдань. Контролювати дотримання учнями умов виконання стрільб. У разі неможливості організації контрольних стрільб на стрільбищі (спеціально обладнаних місцях) перевірку здійснити із використанням можливості мультимедійного інтерактивного тиру «Інгул-7». Визначити кращих (гірших). Виставити оцінки.

1	2	3
3.	III. Константувальний блок	
3.1.	Заняття 11. Тренування техніки та тактики стрільби з ПМ. Контрольні стрільби з ПМ. Навчальне питання 1. Тренування техніки та тактики стрільби з ПМ. Навчальне питання 2. Виконання контрольних нормативів стрільби з ПМ. Навчальне питання 3. Комплексне тренування техніки та тактики стрільби з ПМ.	На початку практичного заняття провести інструктаж по дотриманню заходів безпеки при поводженні зі зброєю та боєприпасами. Перевірити зброю на незарядженість. Перевірити справність зброї, боєприпасів та екіпіровки. Організувати підготовчу частину (до 8-10 хв). У зміст підготовчої частини включити вправи на увагу, загальнорозвиваючі та спеціальні вправи (функціональні комплекси) в русі та на місці. Дозування фізичного навантаження відповідно до індивідуально-типологічних особливостей учнів. Контролювати ЧСС учнів.
3.2.	Заняття 12. Тренування техніки та тактики стрільби з АК. Контрольні стрільби з АК. Навчальне питання 1. Тренування техніки та тактики стрільби з АК. Навчальне питання 2. Виконання контрольних нормативів стрільби з АК. Навчальне питання 3. Комплексне тренування техніки та тактики стрільби з АК.	Тренування техніки та тактики стрільби з ПМ, АК, РКК, СГД, РПГ здійснювати у змодельованих умовах службово-бойової (оперативної) діяльності із використанням можливостей мультимедійного інтерактивного тирю «Інгул-7».
3.3.	Заняття 13. Тренування техніки та тактики стрільби з РКК. Контрольні стрільби з РКК. Навчальне питання 1. Тренування техніки та тактики стрільби з РКК. Навчальне питання 2. Виконання контрольних нормативів стрільби з РКК. Навчальне питання 3. Комплексне тренування техніки та тактики стрільби з РКК.	Слідкувати за технікою практичного відпрацювання учнями тренувальних (контрольних) завдань. Контролювати дотримання учнями умов виконання стрільб. У разі неможливості організації контрольних стрільб на стрільбищі (спеціально обладнаних місцях) контрольну перевірку здійснити із використанням можливості мультимедійного інтерактивного тирю «Інгул-7». Визначити кращих (гірших). Виставити оцінки.
3.4.	Заняття 14. Тренування техніки та тактики стрільби з СГД. Контрольні стрільби з СГД. Навчальне питання 1. Тренування техніки та тактики стрільби з СГД. Навчальне питання 2. Виконання контрольних нормативів стрільби з СГД. Навчальне питання 3. Комплексне тренування техніки та тактики стрільби з СГД.	Наприкінці контрольного заняття здійснити перевірку наявності зброї та боєприпасів. Перевірити зброю на незарядженість.
3.5.	Заняття 15. Тренування техніки та тактики стрільби з РПГ. Контрольні стрільби з РПГ. Навчальне питання 1. Тренування техніки та тактики стрільби з РПГ. Навчальне питання 2. Виконання контрольних нормативів стрільби з РПГ. Навчальне питання 3. Комплексне тренування техніки та тактики стрільби з РПГ.	
3.6.	Заняття 16. Тренування техніки та тактики метання грант на дальність та влучність. Контрольне виконання нормативів з метання гранат Ф-1. Навчальне питання 1. Тренування техніки та тактики метання гранат Ф-1 (на дальність та влучність). Навчальне питання 2. Виконання контрольних нормативів з метання гранат Ф-1. Навчальне питання 3. Комплексне тренування техніки та тактики метання гранат на дальність та влучність.	
3.7.	Контроль рівня сформованості в учнів практичних навичок стрільби з: ПМ, АК, РКК, СГД, РПГ та метання гранат Ф-1 (на дальність та влучність) за період навчання.	
<i>Примітка: вхідний контроль здійснюється після вивчення матеріальної частини зброї та практичного виконання тренувальних вправ (контрольних нормативів). Означення скорочень: АК-74 – автомат Калашникова; РКК – ручний кулемет Калашникова; СГД – снайперська гвинтівка Драгунова; ПМ – пістолет Макарова; РПГ – ручний протитанковий гранатомет. Контрольні стрільби здійснювати з бойових зразків зброї. Метання гранат здійснювати із використанням навчальних (імітаційних) зразків зброї. Алгоритм відпрацювання практичних занять з «Вогневої підготовки» наскрізний (від заняття 1 до заняття 16)</i>		

Харківської обласної ради та Національної академії Національної гвардії України.

Відповідно до результатів теоретичного дослідження та з метою досягнення максимально-ефективного результату під час практичних стрільб, нами пропонується використання засобів, прийомів та функціональних вправ, які моделюють умови значного психофізичного навантаження, що сприяє формуванню в учнів витримки, прояву самовладання, мобілізації внутрішніх резервів (сил), а також дозволяє подолати страх на умовному «полі бою», або під час можливого вогневого контакту із супротивником.

Висновки і пропозиції. В результаті теоретичного дослідження нами розроблено методику формування готовності учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю до влучної стрільби із різних зразків стрілецької зброї під час вивчення предмету «Захист України» із акцентованим використанням мультимедійного лазерного тирю «Інгул-7».

Нами очікується, що включення у систему «Вогневої підготовки» учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю сучасного наукового інструментарію (мультимедійного лазерного тирю «Інгул-7») забезпечить формування

прикладних компетентностей, які необхідні для вмілого використання ними зразків стрілецької зброї у різних умовах оточуючого середовища (можливих умовах службово-бойової, оперативної діяльності). Крім цього, за результатами вивчення розділу «Вогнева підготовка» учні будуть знати: бойові можливості та загальну будову стрілецької зброї, боєприпасів, гранат, основи і правила стрільби, заходи безпеки при користуванні зброєю; умови виконання навчальних вправ та нормативів з вогневої підготовки. Також членами науково-дослідної групи передбачається, що учні закладів спеціалізованої освіти військового профілю завдяки впровадженню у систему «Вогневої підготовки» розробленої нами методки із технічними засобами навчання будуть вміти (застосовувати): готувати зброю до стрільби та утримувати її в постійній бойовій готовності; в разі потреби вести ефективний вогонь в будь-якій обстановці; вражати ціль з першого пострілу, вміло обирати вогневу позицію та першочергову ціль; виконувати прийоми та правила стрільби, нормативи відповідно до вимог програми «Захист України»; дотримуватися заходів безпеки при користуванні зброєю тощо.

Членами науково-дослідної групи пропонується впровадити отримані результати у систему «Вогневої підготовки» учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю. Перспективи подальших досліджень у обраному напрямі наукової розвідки передбачають апробацію розробленої нами інтерактивної методики формування готовності учнів закладів спеціалізованої освіти військового профілю до влучної стрільби із різних зразків стрілецької зброї в системі їх «Вогневої підготовки».

Список використаної літератури:

1. Навчальна програма «Захист України» для закладів спеціалізованої освіти військового профілю (військових, військово-морських ліцеїв, ліцеїв з посиленою військово-фізичною підготовкою): навч. прогр. Київ : МОНУ, 2020. 130 с.
2. Косило М.Ю., Сабада С.Й., Мицкан І.Й., Ханенко М.М. (та інш.). Програми з позашкільної освіти туристсько-краєзнавчого та військово-патріотичного напрямів: збірн. прогр. Івано-Франківськ : Фоліант, 2018. 540 с.
3. Мотика С.М. Виховання патріотизму учнівської молоді в умовах військового ліцею: дис. ... канд. педагогічних наук : 13.00.07. Київ, 2019. 280 с.
4. Гарасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю. П. Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту: підручн. Тернопіль : Астон, 2018. 256 с.
5. Волков О.І., Кукса А.П., Дрюков В.А., Старінський С.І., Богіно В.І., Петросюк А.М. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та навчальних закладів спортивного профілю: навчальн. прогр. Київ : Республіканський науково-методичний кабінет Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту, 2008. 65 с.
6. Користильова Ю.С. Удосконалення технічної підготовки стрільців з пневматичного пістолета: метод. посібн. Львів : ЛДУФК, 2011. 109 с.
7. Пятков В.Т. Теоретико-методичні основи техніко-тактичної підготовки спортсменів у стрілецьких олімпійських вправах: автореф. дис. ... докт. наук з фіз. вих. та спорту : 24.00.01. Львів, 2019. 40 с.
8. Хабюк А.Я. Інтеграція інформаційно-комунікаційних і традиційних технологій у підвищенні кваліфікації вчителя предмету «Захист Вітчизни»: дис. ... докт. філософії : спеціальність 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями). Львів, 2020. 228 с.
9. Володина І.С. Методические особенности использования тренажера «Скат» при совершенствовании техники стрельбы из пневматической винтовки : учебн. метод. пособ. Воронеж : Копи-центр; Исток, 2003. 25 с.
10. Марков О.В., Самсонов Ю.В., Бородін С.В., Шемчук В.А., Атаманенко І.О. Формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів різних інституцій сектора безпеки і оборони України в системі вогневої підготовки з використанням сучасних технічних засобів навчання. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 32 (Т. 2). С. 194–198.
11. Жбанчик А.В., Комісаров О.Г., Тимофеев В.П., Сіротченков Д.Ю., Кузнецов О.І. Вогнева підготовка: навч. метод. посібн. Дніпро : ДДУВС, 2017. 149 с.
12. Явтушенко В.О., Козлов Д.М., Зливка Г.А. Методика підвищення ефективності проведення занять з вогневої підготовки та навчання влучній стрільбі з урахуванням досвіду іноземних армій. *Честь і закон*. 2020. Вип. 2 (73). С. 18–26.
13. Богуш О.Ю. Психологічні чинники навчання кульовій стрільбі майбутніх офіцерів. *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. 2012. Вип. 16. С. 55–64.
14. Мультимедійні інтерактивні тири («Інгул-7» ТОВ «Герц»). URL: <http://www.gerts.shtorm.com> (дата звернення: 03.05.2021).

Rybalko P., Leonenko A., Borodin S., Atamanenko I., Diachenko K. Modernization of the system of fire training of students of specialized military education institutions

The introduction into the Educational process of students of specialized military education methods with technical means of training will provide in the future the solution of a practical task – the formation of students' vital knowledge, skills and abilities to protect Ukraine and action in emergencies, as well as a Systematic understanding of military patriotic education as an integral part of national-patriotic education.

The main purpose of the study is to develop an interactive method of forming the readiness of students of specialized military education institutions to shoot accurately from different types of small arms while studying the subject «Defense of Ukraine».

During the theoretical study we used the following methods: idealization, formalization, axiomatic, historical and logical, ascent from the specific, experience of fire (professional) training of future officers (servicemen of different categories) of the National Guard of Ukraine, experience of training teams in bullet shooting (practical shooting) to competitions of higher ranks, combat experience, etc.

According to the results of theoretical research and in order to achieve the most effective result during practical shooting, we propose the use of tools, techniques and functional exercises that simulate the conditions of significant psychophysical load, which contributes to the formation of endurance, self-control, mobilization of internal reserves), and also allows you to overcome fear on a conditional «battlefield», or during a possible fire contact with the enemy. We expect that the inclusion in the system of fire training of students of specialized military education of modern scientific tools (multimedia laser shooting range «Ingul»-7) will provide the formation of applied competencies necessary for the skillful use of small arms in various environmental conditions (possible conditions -combat, operational activities).

As a result of theoretical research, we have developed a method of forming the readiness of students of specialized military education to accurate shooting from different types of small arms while studying the subject «Defense of Ukraine» with emphasis on multimedia laser shooting range «Ingul»-7.

Key words: *military-applied skills, fire Training, competencies, methods, modeling, multimedia shooting ranges, shooting Training, technical means, shooting technique, students, functional exercises.*